

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО СТАБІЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ: АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

28 грудня 2017 року

Полтава

2017

Лісовська Ірина Анатоліївна
магістр
Науковий керівник: Костюкєвич Тетяна Костянтинівна
канд. геогр. наук
Одеський державний екологічний університет
м. Одеса

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ КАРТОПЛІ В ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Картопля посідає одне з перших місць серед інших сільськогосподарських культур за універсальністю використання в господарстві. Вона є важливою продовольчою, кормовою й технічною культурою. Продовольча цінність картоплі визначається її високими смаковими якостями та сприятливим для здоров'я людини хімічним складом бульб. У них міститься 14–22 % крохмалю, 1,5–3 % білків, 0,8–1 % клітковини. Крохмаль картоплі легко засвоюється організмом, а її білки за біологічною повноцінністю переважають білки інших культур, у тому числі озимої пшениці. У зимовий період картопля є головним продуктом харчування і джерелом вітаміну С [1, с. 546].

В Україні картопля вирощується у всіх областях, цьому сприяють природно-кліматичні умови країни. Точно не встановлено рік, коли почалося вирощування картоплі в Україні. Відомо лише, що споконвічно саджали її на Лівобережжі й, насамперед у Харківській і Полтавській губерніях, а з 1742 р. почали вирощувати картоплю по всьому правобережжю, тобто в Подільській, Волинській і Київській губерніях. Поширення картоплі в Україні значною мірою зв'язують із поселенням німців-колоністів. Відомо, що в 1767 р. в Чернігівській області оселилися колоністи. Значного розвитку набуло картоплярство в Україні на початку ХХ ст. В 1906–1910 рр. усе більше почали займатися як продовольчою, так і кормовою картоплею в поміщицьких маєтках і в деяких селянських господарствах. «Картоплю продам» в Україні почали кричати набагато раніше ніж у Росії [2].

Під урожай картоплі 2015 і 2016 рр. в Україні, за даними Державної статистичної служби України [3], було засіяно 1291 і 1312 тис. га відповідно,

починаючи з 2000-х років спостерігається незначне, але стійке зниження площі під картоплею (табл. 1). Але валовий збір, навпаки збільшився, так в 2015 і 2016 рр. в Україні він становив 2084 і 22175 млн тонн відповідно (табл. 1), що свідчить про покращення умов виробництва.

Таблиця 1 – Динаміка виробництва картоплі в Україні

Показники	Роки								
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Площа зібрана, тис. га	1631	1516	1412	1417	1444	1394	1343	1291	1312
Обсяг виробництва, тис. т	1984	1946	1871	2425	2325	2226	2369	2084	2175
Урожайність, ц/га	121,6	128,4	132,5	168,0	161,0	159,7	176,4	161,4	165,8

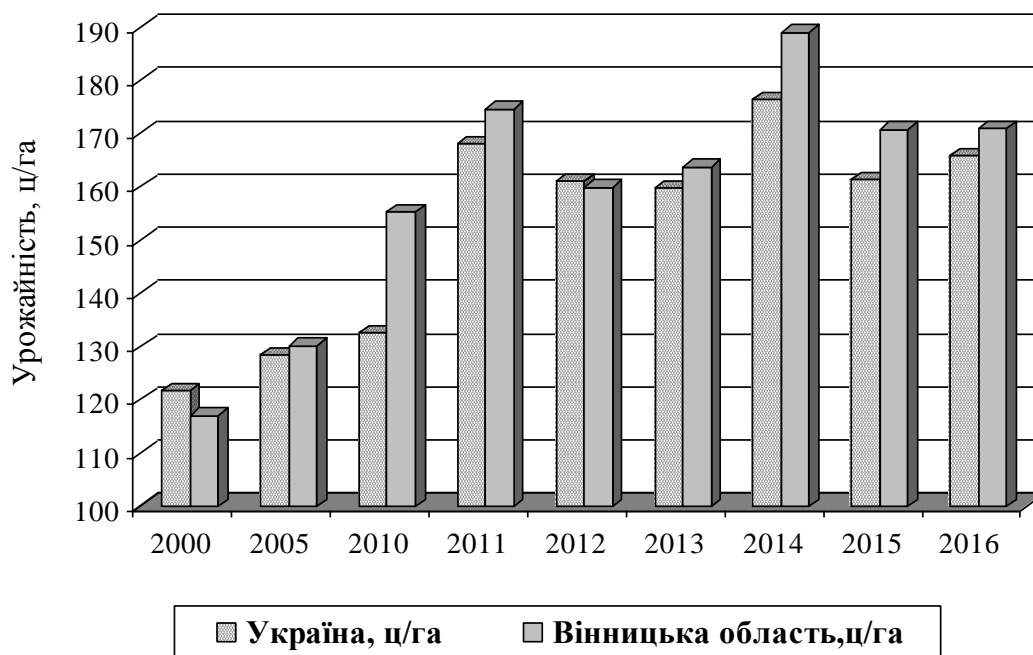
Джерело: авторські розрахунки за даними [3]

Вінницька область знаходиться в лісостеповій природно-географічній зоні. Природні та кліматичні умови області дуже сприятливі для ведення господарства. Природні сільськогосподарські ресурси є підґрунтям формування виробничих комплексів, їх структури, типу розміщення та рівня освоєння території Вінницької області.

Динаміка врожайності картоплі в Україні у порівнянні з врожайністю в Вінницькій області представлено на рис. 1. Як бачимо, врожайність в Вінницькій області трохи вище ніж в Україні в цілому. Також з графіку бачимо, що в останні роки відбувається ріст врожайності картоплі. Якщо врожайність картоплі в 2000 р. в середньому по Україні становила – 121,6 ц/га, а в Вінницькій області – 117 ц/га, то в 2016 р. ці значення становлять вже 165,8 та 171 ц/га відповідно. Але ці значення дуже далекі від світових.

На сьогодні в Вінницькій області посівні площі під картоплею є найбільшими в Україні [3], а ось врожайність не є найбільшою, хоча природно-кліматичні умови сприятливі для отримання високих врожаїв. Причин тому багато, головна з них – це перехід з сільської місцевості висококваліфікованих спеціалістів в промисловість, що призводить до невмілої організації праці в сільському господарстві. В свою чергу невміла організація в керівництві сільськогосподарських підприємств, поверхневе знання основ меліорації, хімії

призводить до значної ерозії та забрудненню ґрунтів в Вінницькій області.

Рис. 1. Середня врожайність картоплі в Вінницькій області та в Україні

Джерело: авторські розрахунки за даними [3]

Для повного використання ресурсів Вінницької області стосовно до умов вирощування картоплі необхідно прогнозувати переробними підприємствами оптимальну структуру виробництва всіх сільськогосподарських культур, щоб зменшити втрати при транспортуванні та зберіганні. Також необхідним є удосконалення інфраструктурної системи агропромислового комплексу (АПК) Вінниччини, котра сьогодні слабо розвинена та незбалансована з основними структурами АПК, створюючи підприємства для раціональної переробки картоплі по закордонним зразкам.

Бібліографічний список

1. Зінченко О.В. Рослинництво : підруч. / О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М.А. Білоножко; За ред. О.І. Зінченка. – К. : Аграрна освіта, 2001. – 591 с.
2. Історія цивілізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mestectvo.com/zvnovost/466-istkartopl.html>.
3. Сільське господарство. Рослинництво [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.